

Ni država ni Grad Zagreb nisu pokazali inicijativu za realiziranje Muzeja Murtić

 dugoselo.info/hrvatska/ni-drzava-ni-grad-zagreb-nisu-pokazali-inicijativu-za-realiziranje-muzeja-murtic

dugoselo.info [Vijesti](#) - Hrvatska [Kultura](#)

DugoSelo.INFO News Portal 16.11.2024.

Ne razumije se važnost kulturnog kapitala u promociji i brendiranju Hrvatske. Zbog indolentnog odnosa institucija prema kulturi mladi, ali i turisti ne znaju gotovo ništa o Miroslavu Kraljeviću ili Vladimiru Beciću

Kad je u MSU u Zagrebu priređena velika izložba „**Donacija Murtić - prema ostvarenju vizije**“ na kojoj je u javnosti promovirana ideja o osnivanju **Muzeja Ede Murtića**, činilo se kao da je sve riješeno. Od tada je prošlo gotovo 15 godina, a **Edo Murtić** (1921.- 2005.), naš najveći apstraktni slikar, koji je iznimno cijenjen i u svijetu, i dalje nema adekvatni galerijski prostor niti muzej. Zbog toga je sada, uoči 20-te godišnjice njegove smrti, pravi trenutak da se zapitamo hoće li se ikad ostvariti njegov veliki san da se u Zagrebu, u kojem je stvarao 60 godina, osnuje njegov muzej ili galerija, i u taj prostor smjesti njegova vrijedna donacija, koja broji više od tisuću i petsto radova, nastalih u razdoblju od 1941. do 2004. godine?

Edo Murtić, "Crno sunce", 1982., ulje na platnu

Murtić je potragu za adekvatnom lokacijom za svoju ostavštinu počeo davnih godina, još u vrijeme prvih mandata **Milana Bandića**, ali pregovori nikad nisu završili konkretnom realizacijom. Govorilo se o fiskulturnoj dvorani iza Muzeja Mimara, uz Srednjoškolsko igralište, gdje se trebala smjestiti i ostavština **Dušana Džamonje**, zatim o palači u Demetrovoj ulici na Gornjem gradu, a spominjao se i Talijanski paviljon na Zagrebačkom velesajmu, čak i Gredelj, ali dogovor nikad nije postignut. Neki prijedlozi bili su doista nerealni, jer bi obnova nekih objekata, kao primjerice Talijanskog paviljona, doista bila preskupa, koji je prema riječima umjetnikove udovice i slikarice **Goranke Vrus-Murtić**, u užasno lošem stanju i traži temeljitu obnovu. S druge strane, predloženi prostori nisu zadovoljili niti njegove nasljednike, koji su uvijek naglašavali da je njima, kao obitelji, važno da ta donacija postane javno dobro, dostupno javnosti, kao što je i sam umjetnik želio.

Edo Murtić, "Žuta oluja", 1987., ulje na platnu

Zato je i priređena velebna izložba „Donacija Murtić - prema ostvarenju vizije“ u MSU u prosincu 2010. godine. Naime, tim projektom pokušala se skrenuti pažnja javnosti na Murtićevu neprocjenjivu umjetničku ostavštinu i promovirati ideja o osnivanju Muzeja Ede Murtića te „natjerati“ nadležne institucije na konkretne korake. Tadašnji gradonačelnik Zagreba Milan Bandić je tom prilikom obećao pronalaženje prostora, predloživši da se pored MSU izgradi paviljon za Murtićevu ostavštinu. Za osnivanje njegovog muzeja založio se i ondašnji predsjednik **Ivo Josipović**, a tadašnjiministar kulture**Jasen Mesić**čak je predložio obitelj Murtić da registriraju zbirku kao kulturno dobro jer bi onda država, odnosno Ministarstvo kulture, imali obavezu preuzeti dio troškova održavanja, čuvanja, arhiviranja i smještaja zbirke. No u to vrijeme obitelj kao nasljednik još nije imala riješena sva pravna pitanja i nisu mogli zbirku registrirati kao kulturno dobro.

Edo Murtić, "Pogled između", 2003., akril na platnu

Zatim je konačno 2021., nakon traženja najboljeg formalno-pravnog modela, osnovana **Fondacija Murtić** kojoj je jedan od prioriteta pronalaženje lokacije za stalni postav Murtićevih djela. Njezin direktor **Ranko Murtić**, umjetnikov sin, galerist i jedan od nasljednika, tada je objašnjavao da se zbirka, odnosno donacija i dalje može registrirati kao kulturno dobro, jer Fondacija nije vlasnik zbirke nego je samo pravno lice kroz koje oni kao nositelji autorskog prava i vlasnici djela, komuniciraju s drugim ustanovama. U međuvremenu je Ranko Murtić izašao u javnost s novom idejom o gradnji manjeg Muzeja Ede Murtića u Vrsaru, koji bi se realizirao u suradnji s **Općinom Vrsar, Istarskom županijom i Maistrom**. U njemu bi trebao biti smješten umjetnikov istarski ciklus „Montraker” s prizorima iz tog napuštenog vrsarskoga kamenoloma, koji je nastao pretežito u Vrsaru gdje je imao atelier. Potom je sa smjenom vlasti u Zagrebu obavljen kratki razgovor s novim gradonačelnikom, ali unatoč načelnoj podršci ništa se nije pokrenulo, kao ni u Vrsaru, premda je Maistra pokazala interes za izgradnju lokalnog Muzeja Ede Murtića.

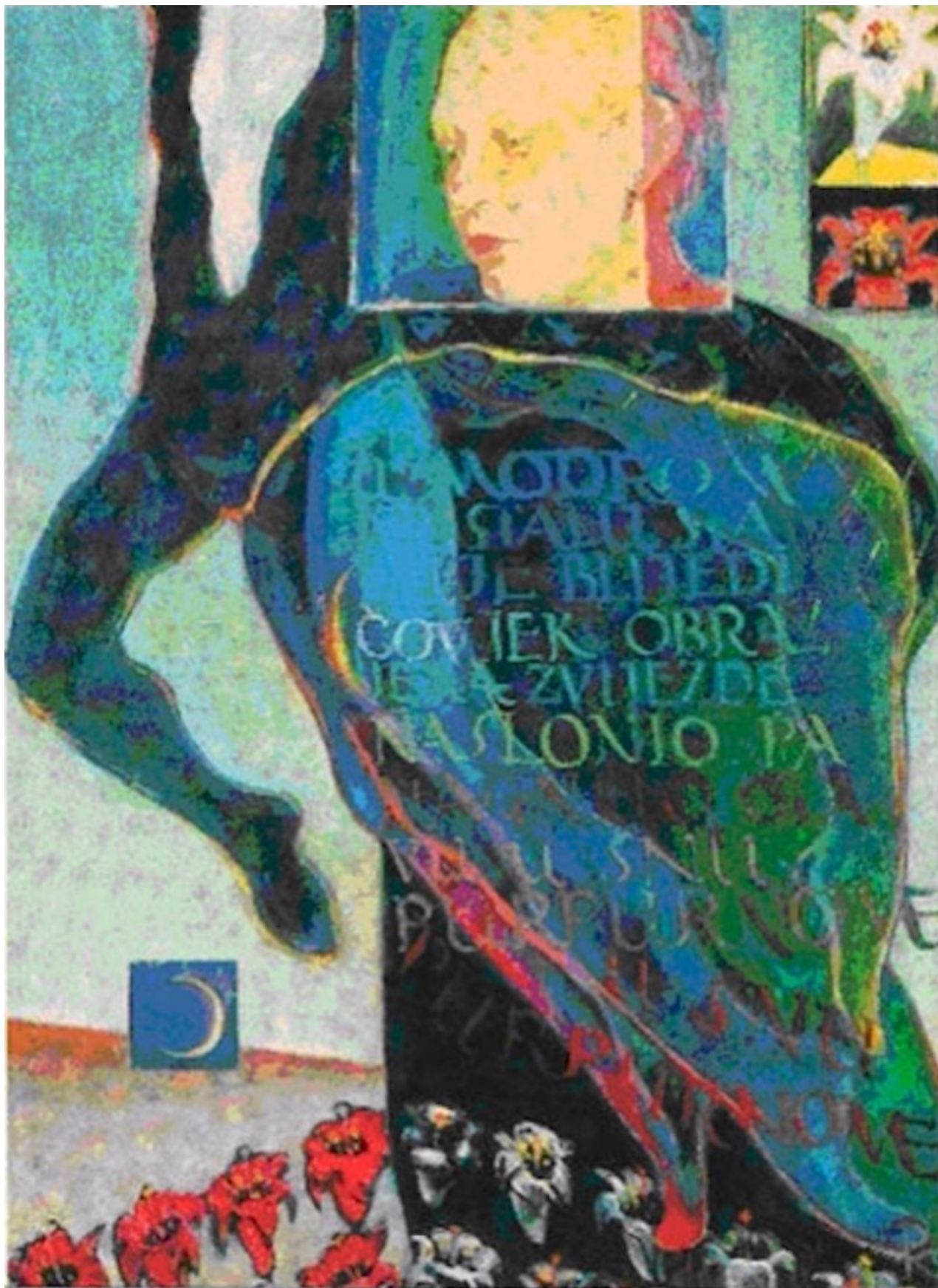
Edo Murtić i kritičar i teoretičar Pierre Restany u Vrsaru

Na izravno pitanje hoće li Grad Zagreb sudjelovati u pronalaženju adekvatnog prostora za Muzej Ede Murtića nadležni utvrđuju činjenično stanje, naglašavajući da značajna umjetnička ostavština Ede Murtića nije darovana Gradu Zagrebu niti od strane pokojnog umjetnika, niti od njihovih nasljednika te Grad Zagreb zato nije ni mogao krenuti u realizaciju muzeja Murtić. „Grad Zagreb nije vlasnik umjetnina Ede Murtića. Sukladno našim informacijama umjetnine su u vlasništvu Goranke Vrus Murtić, Andrije Murtića (Marka Murtića, op.a.) i Ranka Murtića, no usprkos tome, Grad Zagreb je na molbu vlasnika za smještaj dijela ove ostavštine osigurao korištenje poslovnih prostora u vlasništvu Grada Zagreba“, stoji u odgovoru Grada Zagreba.

Grad Zagreb doista nije vlasnik Murtićeve donacije jer je doniranje 1500 Murtićevih djela Gradu Zagrebu uvjetovano pronalaženjem adekvatnog prostora za čuvanje i prezentiranje njegove kolekcije. Kako Grad Zagreb, a niti država, nisu do sada pokazali inicijativu za realiziranje Muzeja Murtić, a kako se čini niti neće u dogledno vrijeme jer su trenutačno prioritet nebrojene biciklističke staze, ovakav lakonski odgovor Grada Zagreba samo pokazuje da nadležni nisu zainteresirani za rješavanje tog pitanja. Lakše je oprati ruke argumentom „mi nismo vlasnici“ nego zasukati rukave i pronaći prostor te povući sredstva iz EU i početi realizaciju Muzeja Ede Murtića, koji bi Zagrebu donio brojne benefite. Taj argument zvuči kao dobrodošla izlika za manjak inicijative i volje da se pozabave i kulturom.

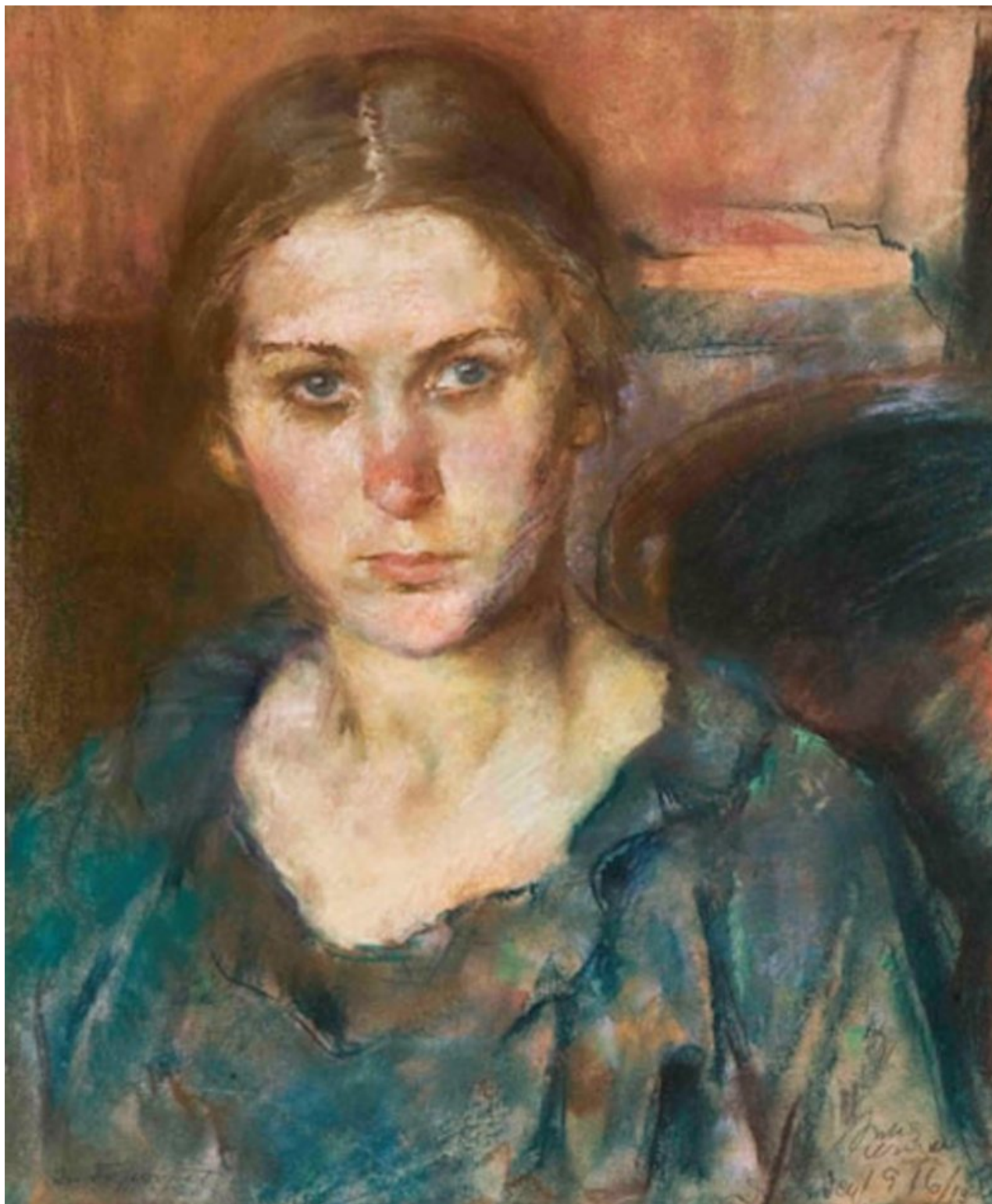
Zbirka „Hrvatske slikarice rođene u 19. stoljeću“

Istodobno, Grad Zagreb se hvali da je vlasnik jedinstvene **Zbirke „Hrvatske slikarice rođene u 19. stoljeću“** koju je **dr. Josip Kovačić**, kolekcionar, pjesnik i profesor, prije smrti, dakle, prije punih 37 godina, darovao Gradu Zagrebu. Tvrde da će ju uskoro primjereno izložiti u javnosti. Naime, Grad Zagreb je tu donaciju od 1080 djela čak 33 slikarice, od Slave Raškaj i Naste Rojc do Anke Krizmanić i Cate Dujšin-Ribar, kako napominju, dao na upravljanje Muzeju grada Zagreba, koji će ju prezentirati u dva gradska prostora.

Priska Kulčar, Vrtovi ljubavi (portret dr. sc. J. Kovačiča), 1993., ulje na platnu

Jedan dio zbirke prikazat će se u prizemlju i podrumu palače Demeter Korvin u Radićevoj 24 u kojem će se, prema koncepciji Muzeja grada Zagreba organizirati povremene izložbe umjetnica, organizirati predavanja, istraživanja i edukativne radionice posvećene umjetnicama, te prezentirati život i rad kolekcionara i donatora Josipa Kovačića. Drugi dio zbirke bit će prezentiran u prostoru palače Magdalenić Drašković Jelačić u Demetrovoj 7, koju je Grad Zagreb također dao na korištenje Muzeju grada Zagreba. Također dodaje u pismenom odgovoru da će uređivanje tog prostora u Radićevoj 24 biti realizirano „u koordinaciji s dinamikom obnove čitave palače Demeter Korvin, koja je oštećena u potresu i čiji su suvlasnici Ministarstvu prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine predali zahtjev za obnovu“.

Anka Krizmanić, Autoportret, 1916., pastel na papiru

Međutim, **Zdravko Mihočinec**, suradnik pokojnog kolekcionara i direktor aukcijske kuće Kontura, te njegov nasljednik, pita se je li Grad Zagreb uopće vlasnik Kovačićeve zbirke s obzirom da u donatorskom ugovoru iz 1988. godine stoji da „Grad Zagreb stupa u posjed zbirke nakon što osigura adekvatan muzejsko-galerijski prostor za njezino izlaganje“. Naime, premještanjem donirane zbirke, smatra Mihočinec, krši se donacijski ugovor u kojem piše da umjetnine trebaju biti smještene u nekadašnjem Kovačićevom stanu na

prvom katu Radićeve 24. Grad Zagreb pak izričito ističe da donacija neće biti prezentirana u stanu Josipa Kovačića koji nije darovan niti je vlasništvo Grada Zagreba nego u prizemlju i podrumu iste zgrade.

Nasta Rojc, Autoportret u bijeloj košulji, oko 1925., ulje na platnu

Previše kalkuliranja

Teško je reći tko je pravu – donatori ili gradska vlast, ali se usprkos pravnim nejasnoćama stječe dojam da u svemu ima previše kalkuliranja i da oni, koji bi trebali njegovati sjećanje na svoje umjetničke velikane, nemaju niti volje niti vizije inicirati pokretanje dva prevažna muzeja - Ede Murtića, te hrvatskih slikarica iz 19. stoljeća. Kao da se ne razumije važnost kulturnog kapitala u promociji i brendiranju Hrvatske na mapi Europe. Upravo zbog takvog indolentnog odnosa institucija moći prema kulturi mladi, ali i turisti ne znaju gotovo ništa o Miroslavu Kraljeviću ili Vladimiru Beciću. No zato znaju sve o Šukeru, Bobanu i Modriću.

Slava Raškaj, Kod stare volte u Ozlju – zimi, 1898/9., akvarel, indigo na papiru

Napisala: Nina Ožegović

Iz serijala *Sjaj i bijeda umjetničkih donacija*:

- Zašto država ne voli svoje velike umjetnike, poput Murtića, Džamonje i Jagode Buić Wuttke?
- Bombastično najavljivan projekt Muzeja Dušana Džamonje u Vrsaru danas je tek puka tlapnja
- Arhiv Tošo Dabac izbačena iz prostora u kojem je slavni umjetnik imao atelier gotovo 80 godina
- Inicijativa o gradnji Muzeja Jagode Buić, jedne od najznačajnijih i najnagrađivanijih suvremenih hrvatskih umjetnica, pretvorila se u horor priču
- Ni država ni Grad Zagreb nisu pokazali inicijativu za realiziranje Muzeja Murtić
- Umjetničke ostavštine na cjedilu

Članak je objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije iz Programa za poticanje novinarske izvrsnosti.

Fotografije: Fondacija Murtić i Muzej Grada Zagreba